

Notitie 'Burgerinitiatieven – de inwoner aan zet!'

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en projectopdracht
2. Onderzoeksmethoden
3. Uitwerking projectdoelen

Bijlage 1.1: Verslag van de inwonersbijeenkomst over burgerinitiatieven

Bijlage 1.2: De werkwijze bij burgerinitiatieven

Bijlage 1.3: Gemeentelijke basishoudingen ten aanzien van burgerinitiatieven

Bijlage 1.4: Stand van zaken met betrekking tot het aantal burgerinitiatieven in de gemeente Goirle

1. Aanleiding en projectopdracht

Op 19 januari 2016 heeft het college ingestemd met de projectopdracht 'Burgerinitiatieven – de inwoner aan zet!'. Daarmee heeft zij opdracht gegeven om te komen tot:

1. een passende definitie voor burgerinitiatieven;
2. een visie op de rollen en taken van de gemeente Goirle ten aanzien van burgerinitiatieven;
3. inzicht in wat inwoners verwachten van de gemeente Goirle ten aanzien van burgerinitiatieven;
4. inzicht in knelpunten, het aantal burgerinitiatieven en waar ruimte ligt om meer burgerinitiatieven te ontplooien.

De projectopdracht heeft geresulteerd in een aantal conclusies en aanbevelingen. In deze notitie wordt uitgebreid verslag gedaan van het onderzoek, de resultaten, conclusies en bijbehorende adviezen.

2. Onderzoeksmethoden

Om de doelen van de projectopdracht te realiseren heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden, zijn interviews afgenomen (in- en extern) en zijn inwoners die bekend zijn met burgerinitiatieven geraadpleegd middels een bijeenkomst op het gemeentehuis. De ingewonnen informatie is gebruikt voor het beantwoorden van de doelstellingen. De informatie die is ingewonnen bij de inwonersbijeenkomst betreft een kleine steekproef. Daarom dient voorzichtigheid te worden geboden bij de interpretatie van de resultaten. Alle ingewonnen informatie is naast elkaar gelegd en op basis daarvan is een zorgvuldige afweging gemaakt.

3. Uitwerking projectdoelen

Doelstelling 1	een passende definitie voor burgerinitiatieven
-----------------------	--

Probleemschets

Voor inwoners en medewerkers van de gemeente Goirle is onduidelijk wat verstaan wordt onder een burgerinitiatief.

Onderzoeksresultaten

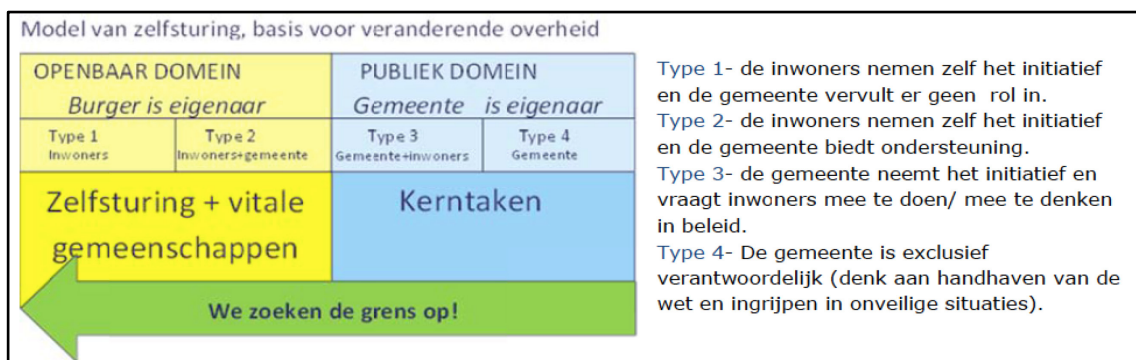
In de literatuur worden twee soorten burgerinitiatieven onderscheiden: het 'formele burgerinitiatief' en het 'maatschappelijke burgerinitiatief'. Uit onderzoek komt naar voren dat de gemeente Goirle ook beide soorten burgerinitiatieven kent.

De definitie van het formele burgerinitiatief in de gemeente Goirle is duidelijk, namelijk: het recht van de inwoner om een item op de agenda van de raad te plaatsen. Deze omschrijving is wettelijk vastgelegd in de Verordening burgerinitiatief Goirle 2009. In de gemeente Goirle is tot op heden geen gebruik gemaakt van het formele burgerinitiatief. Over het maatschappelijke burgerinitiatief bestaat echter onduidelijkheid, zo blijkt uit onderzoek. Wanneer in de volksmond gesproken wordt over een burgerinitiatief wordt het maatschappelijke

burgerinitiatief bedoeld en niet het formele burgerinitiatief. Voor de meeste mensen is niet bekend wat een maatschappelijk burgerinitiatief precies is. De meest basale en algemene omschrijvingen van het maatschappelijke burgerinitiatief is: een idee van een inwoner (of inwoners) om iets te doen voor de maatschappij.

Tijdens de inwonersbijeenkomst is geprobeerd een definitie voor burgerinitiatieven te vormen. Dat bleek echter lastig aangezien burgerinitiatieven een wisselend karakter hebben. Het benoemen van kenmerken van het maatschappelijke burgerinitiatief (hierna kortweg burgerinitiatief) bleek daarentegen wel mogelijk. Voor een overzicht van de kenmerken wordt verwezen naar bijlage 1.1. Naast inwoners vragen ook medewerkers van de gemeente Goirle zich af wat verstaan wordt onder de term burgerinitiatieven. Medewerkers zijn op zoek naar één duidelijke opvatting over burgerinitiatieven. Wat de ene medewerker bestempelt als een burgerinitiatief doet de ander niet. Daardoor ontstaan regelmatig (welles nietes) discussies. Ook is het lastig voor medewerkers om een afweging te maken in de route die moet worden doorlopen.

Ter vergelijking is gekeken hoe andere gemeenten omgaan met het definiëren van de term burgerinitiatieven. De gemeente Waalwijk heeft een beleidskader 'burgerparticipatie' opgesteld. Daarbij gaat zij niet uit van een vaste definitie voor burgerinitiatieven. Zij herkennen een burgerinitiatief door te kijken naar vier specifieke rolverdelingen. Zie het onderstaande figuur voor meer informatie.

Figuur 1. Model van zelfsturing van de gemeente Waalwijk (Zondag, Hul van den & Rijnja, 2015).

Bij type 1 en 2 is sprake van een burgerinitiatief, omdat de inwoner eigenaar is. Over type 3 kan worden gediscussieerd. Ook bij de gemeente Oisterwijk vallen burgerinitiatieven onder het participatiebeleid en wordt geen aparte definitie gehanteerd. Het uitgangspunt van de gemeente Oisterwijk is: in verbinding staan met de inwoner, ruimte geven voor burgerinitiatieven en deze op waarde inschatten. Het vaststellen van een definitie past daar naar haar idee niet in. De gemeente Tilburg hanteert ook geen definitie. Zij heeft een proces ingericht voor alle burgerinitiatieven uit de stad, waarbij aan het begin van dat proces gekeken wordt of een initiatief past binnen een regulier proces of dat het wordt opgepakt door een integraal procesteam.

Conclusies en adviezen

Wanneer inwoners spreken over burgerinitiatieven hebben zij het over het maatschappelijke burgerinitiatief. De geïnterviewde gemeenten gebruiken geen van allen een definitie voor de term burgerinitiatieven. Daarnaast blijkt dat burgerinitiatieven vaak een wisselend karakter hebben wat het definiëren lastig maakt. Het benoemen van kenmerken van burgerinitiatieven is daarentegen wel mogelijk en ook wenselijk. Daarom wordt aan het college geadviseerd de volgende kenmerken te hanteren, aan de hand waarvan een burgerinitiatief kan worden herkend en moet voldoen voor de gemeente Goirle:

1. Een burgerinitiatief kent een maatschappelijk belang voor de gemeente Goirle.
2. Een burgerinitiatief mag niet tot doel hebben winstgevend te zijn.
3. Een burgerinitiatief wordt geïnitieerd door inwoners.

Doelstelling 2

inzicht krijgen in wat inwoners verwachten van de gemeente Goirle ten aanzien van burgerinitiatieven

Probleemschets

Het is onduidelijk wat inwoners verwachten van de gemeente Goirle ten aanzien van burgerinitiatieven en waar hun behoeften liggen.

Onderzoeksresultaten

Om de behoeften van inwoners van de gemeente Goirle ten aanzien van burgerinitiatieven in kaart te brengen is gesproken met inwoners die bekend zijn met burgerinitiatieven tijdens de inwonersbijeenkomst. Aanvullend is gebruikgemaakt van het werkboek 'Help een Burgerinitiatief' dat is gepubliceerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Tot slot is gebruikgemaakt van het 'Brabants manifest voor Samenwerking' met daarin zes vuistregels voor een goede en waardevolle samenwerking. Onderstaand volgt een toelichting op de vier belangrijkste behoeften van inwoners ten aanzien van burgerinitiatieven (zie bijlage 1.1 voor een volledig overzicht).

1. Samenwerkingsrelatie en gesprekspartner: inwoners hebben behoefte aan een samenwerkingsrelatie met de gemeente Goirle als het gaat over burgerinitiatieven. Zij willen van gedachten wisselen, een sparringpartner en advies ontvangen bij knelpunten.
2. Één aanspreekpunt voor burgerinitiatieven: inwoners hebben behoeften aan één aanspreekpunt voor burgerinitiatieven binnen de gemeente Goirle. Inwoners vinden het momenteel onduidelijk waar zij terecht kunnen met vragen over burgerinitiatieven. Het aanspreekpunt zou tevens als taak moeten hebben om burgerinitiatieven aan elkaar te verbinden. Ter vergelijking: de gemeente Tilburg werkt met een aanspreekpunt. De gemeente Waalwijk kent meerdere aanspreekpunten bij wie inwoners terecht kunnen: de wijkmanagers.
3. Erkenning en successen delen: inwoners hebben behoeften aan erkenning. Inwoners die burgerinitiatieven hebben lopen zouden het waarderen als zij in het zonnetje worden gezet. Voorbeelden: maandelijks een (nieuw) burgerinitiatief als nieuwsitem op de gemeentelijke website plaatsen en iemand vanuit de gemeente die een burgerinitiatief bezoekt. Voor het bezoeken van burgerinitiatieven vinden inwoners een taak weggelegd voor wethouders. Uit interviews en literatuuronderzoek komt ditzelfde geluid naar voren.
4. Vraag en aanbod: initiatiefnemers hebben behoefte aan een overzicht van bestaande burgerinitiatieven. Een overzicht zorgt ervoor dat burgerinitiatieven zichtbaar worden voor een breder publiek en dat vraag en aanbod bij elkaar komt. Ook hebben initiatiefnemer behoefte aan ondersteuning vanuit de gemeente bij het bereiken van de doelgroep. Denk hierbij aan het doorverwijzen van inwoners naar burgerinitiatieven.

Conclusie en adviezen

Inwoners hebben behoefte aan één vast contactpersoon voor burgerinitiatieven en een samenwerkingsrelatie met de gemeente Goirle. Aan het Management Team (hierna MT) wordt geadviseerd een coördinator burgerinitiatieven aan te stellen. De coördinator is het eerste aanspreekpunt voor de inwoner en fungeert als spin in het web door gids te zijn. Ook wordt geadviseerd in te stemmen met de implementatie van één werkwijze voor burgerinitiatieven (zie bijlage 1.2 voor een uitwerking van de werkwijze en coördinator). Een werkwijze waarbij duidelijk is wie, wanneer en op welke manier initiatiefnemers begeleid/ondersteund worden zodra zij terecht komen bij de gemeente Goirle. Na de periode van één jaar kan, afhankelijk van de behoefte, de rol van de coördinator en de werkwijze geëvalueerd worden.

Naast bovengenoemde hebben inwoners behoefte aan erkenning vanuit de gemeente Goirle en een overzicht van bestaande burgerinitiatieven. Aan het MT wordt geadviseerd om op de gemeentelijke website te vermelden bij

wie de inwoner terecht kan met vragen over burgerinitiatieven. Ook wordt geadviseerd om meer publiciteit aan burgerinitiatieven te besteden door op de gemeentelijke website (en Facebook account) regelmatig (nieuws) artikelen te plaatsen over burgerinitiatieven. Deze (nieuws)artikelen komen automatisch op de website van InGoirle.com waardoor een grotere doelgroep wordt bereikt. Ook wordt aan het MT geadviseerd om het gebruik van de website WeHelpen.nl en de digitale sociale kaart van ContourdeTwern te stimuleren. WeHelpen.nl is een digitaal platform waarop vraag en aanbod van zorg en hulp uit Goirle en Riel bij elkaar komt. ContourdeTwern is bezig met het ontwikkelen van een digitale sociale kaart waarop burgerinitiatieven en het aanbod in de nulde en eerste lijn goed zichtbaar zijn. Zowel bij WeHelpen als de digitale sociale kaart kan te zijner tijd worden aangesloten met burgerinitiatieven. Dit zal bijdragen aan het bieden van één overzicht van burgerinitiatieven.

Aan het college wordt geadviseerd om minimaal een keer per kwartaal vanuit de gemeente een burgerinitiatief te bezoeken (of elk burgerinitiatief minimaal één keer), zodat initiatiefnemers zich gewaardeerd voelen voor hun inzet. Indien mogelijk niet enkel bezoeken, maar ook actief meedoen.

Doelstelling 3	een visie op de rollen en taken van de gemeente Goirle ten aanzien van burgerinitiatieven
-----------------------	---

Probleemschets

Er is geen eenduidige gemeentelijke visie op de rollen en taken van de gemeente aangaande burgerinitiatieven. Daardoor ontbreekt het medewerkers aan een duidelijk handelingskader.

Onderzoeksresultaten

Op vrijdag 23 januari 2015 is het college bijeengekomen voor een brainstormsessie en is van gedachte gewisseld over diverse ideeën van de bestuurders ten aanzien van burgerinitiatieven. Het college is van mening dat burgerinitiatieven in principe vanzelf uit de samenleving ontstaan, wat stimulering onnodig maakt. Wel geeft het bestuur aan dat de gemeente Goirle een centrale positie in kan nemen als het gaat om het verschaffen van overzicht op het gebied van kennis en informatie delen. Deze ideeën sluiten aan op de zes vuistregels benoemd in het 'Brabants manifest voor Samenwerking' welke het Goirlese college op 24 november 2014 heeft ondertekend. De ideeën sluiten ook aan op de behoeften van inwoners (zie doelstelling 2). Op basis van de hiervoor benoemde onderzoeksresultaten zijn drie gemeentelijke basishoudingen geformuleerd aangaande burgerinitiatieven, namelijk: de basishouding van een passieve, actieve en proactieve gemeente (zie bijlage 1.3 voor een toelichting op de basishoudingen).

Conclusie

Op basis van alle bevindingen wordt aan het college geadviseerd de basishouding van een actieve gemeente ten aanzien van burgerinitiatieven te hanteren als visie op rollen en taken. Onderstaande visie op burgerinitiatieven past het beste bij de gemeente Goirle omdat de behoefte van de inwoners en de ideeën van de bestuurders hier het beste op aansluit.

De gemeente Goirle is een actieve gemeente ten aanzien van burgerinitiatieven en kent een open houding. Alle burgerinitiatieven - groot en klein- zijn de moeite waard. Burgerinitiatieven die voldoen aan door de gemeente gestelde kenmerken, faciliteert zij door te adviseren wanneer daar behoefte aan is, haar netwerk beschikbaar te stellen, actief mee te denken en mogelijkheden te bieden voor verdere ondersteuning. Dat houdt niet in dat de gemeente het overneemt, de inwoner blijft aan zet. Per burgerinitiatief wordt gekeken of, en zo ja, in welke mate ondersteuning gepast is.

Doelstelling 4	knelpunten, stand van zaken en ruimte voor aanjagen
-----------------------	---

Probleemschets

Het is onduidelijk of en waar knelpunten ontstaan ten aanzien van burgerinitiatieven. Het is belangrijk om inzicht te krijgen in knelpunten zodat deze kunnen worden aangepakt en geen belemmering meer vormen. Daarnaast is onduidelijk hoeveel burgerinitiatieven er in de gemeente Goirle zijn en hoeveel mensen er gebruik van maken. Het is belangrijk om dit te weten zodat burgerinitiatieven op waarden kunnen worden ingeschat en om te weten wat het belang is van burgerinitiatieven in de gemeente Goirle. Tot slot is onduidelijk of er mogelijkheden bestaan (en ruimte is) om burgerinitiatieven aan te jagen en of daar ook behoefte aan is.

Onderzoeksresultaten

Er is onderzoek gedaan naar knelpunten, een stand van zaken van het aantal burgerinitiatieven in de gemeente Goirle en de aanjaagrol van de gemeente. Kijkende naar het onderwerp 'knelpunten', lopen inwoners en medewerkers tegen het volgende aan (onderstaand wordt ingegaan op de knelpunten die nog niet eerder zijn behandeld):

- Het duurt relatief lang voordat de gemeente reageert op een subsidieaanvraag. Daarnaast kost het initiatiefnemers relatief veel werk/tijd om een subsidieaanvraag in te dienen.
- De gemeente is niet altijd even flexibel met de subsidierichtlijnen.
- De afdeling Realisatie en Beheer loopt tegen aansprakelijkheidsvraagstukken aan.
- Onzekerheid en werkdruk zijn door medewerkers genoemd als mogelijk knelpunt. Hiermee wordt bedoeld dat medewerkers soms bij voorbaat een burgerinitiatief afwijzen, omdat men niet weet wat te doen of dat er veel werk/tijd aan uitzoekwerk aan verbonden is.

Met betrekking tot het onderwerp 'de stand van zaken' is een overzicht gemaakt van het aantal burgerinitiatieven in de gemeente Goirle (zie bijlage 1.4). Deze lijst is echter niet compleet aangezien niet alle burgerinitiatieven bekend zijn. Vandaag de dag zijn er in elk geval minimaal 28 soorten burgerinitiatieven actief waarbij minimaal 1567 inwoners betrokken zijn.

Tot slot het onderwerp 'anjaagrol'. Inwoners vinden het geen goed idee als de gemeente Goirle burgerinitiatieven initieert. ContourdeTwern doet dit, op basis van signalen uit de samenleving, wel en initiatiefnemers vinden dat gepast.

Conclusies en adviezen

Het college krijgt te maken met aansprakelijkheidsvraagstukken. Aan het MT wordt geadviseerd de risicometer uit de brochure 'regel die burgerinitiatieven' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in te vullen voor de gemeente Goirle. Naar verwachting zal met de komst van de risicometer het knelpunt omtrent aansprakelijkheidsvraagstukken worden verholpen.

Initiatiefnemers ervaren dat de huidige subsidieregels tamelijk strikt zijn. Bij de herijking van het beleidsplan 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' wordt uitgebreid stilgestaan bij de huidige subsidieregelingen. Aan het college wordt gevraagd in te stemmen met het advies om tijdens de herijking na te gaan of er een subsidievorm voor burgerinitiatieven kan worden gekozen. Een subsidievorm die rekening houdt met het wisselende karakter van burgerinitiatieven.

Inwoners van de gemeente Goirle zijn actief op het vlak van burgerinitiatieven. Anno 2016 zijn er minimaal 28 soorten burgerinitiatieven in Goirle actief. Hierbij zijn minimaal 1567 inwoners betrokken. Aangezien lang niet alle initiatieven bekend zijn, liggen deze cijfers naar alle waarschijnlijkheid hoger. Aan het college wordt gevraagd kennis te nemen van deze cijfers.

Inwoners vinden het geen goed idee als de gemeente Goirle zelf burgerinitiatieven initieert. Daarom wordt aan het college geadviseerd geen nieuwe initiatieven vanuit de gemeente te initiëren en dit bij de inwoners te laten. Daarnaast ligt een aanjaag functie momenteel bij ContourdeTwern wat passend en toereikend is.

Bijlage 1.1 Verslag van de inwonersbijeenkomst over burgerinitiatieven

Datum	Dinsdag 8 maart 2016
Tijd	09.00 - 12.00
Locatie	Gemeentehuis Goirle
Onderwerp	Burgerinitiatieven
Genodigden	Yvonne Frericks, Jolanda Schellekens, Ellie de Kanter, Marleen van Esch, Tessa Molenaar, Ine Sieben, Simon Segers, Theo de Roij, Mike Leers, Inge van der Horst, Annemiek van Beek en Astrid van Oosterhout.

Programma

De ochtend was opgedeeld in drie delen. Het eerste deel van de ochtend bestond uit de kennismaking, tijdens het tweede deel is gesproken over de definitie van burgerinitiatieven en tot slot is tijdens het derde deel de rol van de gemeente behandeld. Daarbij is ook kort stilgestaan bij knelpunten.

Kennismaking

Tijdens de kennismaking heeft iedereen in het kort toegelicht wie hij/zij is en waarom zij aansluiten bij de bijeenkomst.

Burgerinitiatieven, wat zijn dat?

Bij dit tweede deel van de ochtend is met de groep op een creatieve manier nagedacht over de definitie van burgerinitiatieven. Er waren elf kaarten met stellingen voorbereid over burgerinitiatieven. Aan de genodigden is gevraagd om de kaarten aan een waslijn op te hangen. De positie van de kaart aan het koord bepaalde of men het 'eens' of 'oneens' was met de stelling. Onderstaand volgt per stelling een korte toelichting op de gevoerde discussie.

1. Een burgerinitiatief draagt altijd bij aan het maatschappelijk belang.

De groep was het volledig oneens met de stelling. Men was met name kritisch naar het woord 'altijd'. Sommige initiatieven dragen bij aan het maatschappelijk belang, maar kunnen voor een bepaalde groep een negatief effect hebben. Een voorbeeld dat werd genoemd was: voetbalhooligans die afspreken elkaar te ontmoeten om te rellen. Pesten is ook zo'n voorbeeld. In feite moet een burgerinitiatief wel een maatschappelijk belang hebben, maar

het wil niet altijd zeggen dat het altijd positief bijdraagt aan het maatschappelijk belang. Wanneer het gaat over het bieden van ondersteuning van burgerinitiatieven vanuit de gemeente kan zij een standpunt innemen over welke maatschappelijke belangen wel en niet ondersteunt worden.

2. Een burgerinitiatief is altijd eenmalig, dus niet iets structureels.

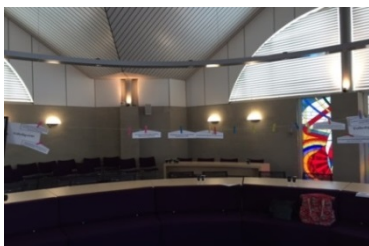
De groep was het volledig oneens met de stelling. De groep gaf aan dat elk burgerinitiatief verschillend is. Daardoor is het niet mogelijk om te zeggen dat een burgerinitiatief na een bepaald aantal jaren geen burgerinitiatief meer is. Daarnaast geeft de groep aan dat het verbinden van een tijdsbestek aan een burgerinitiatief afbreuk doet aan burgerinitiatieven in het geheel.

3. Een burgerinitiatief kan alleen geïnitieerd worden door een vereniging en/of stichting.

De groep was het oneens met de stelling. De groep gaf aan dat een burgerinitiatief gewoon door een individuele inwoner kan worden georganiseerd/geïnitieerd, zolang het initiatief van belang is voor meerdere mensen. Hoeveel mensen dat dan moeten zijn is lastig te zeggen. Wel is aangegeven dat men in de praktijk vaak ziet dat inwoners hulp/ondersteuning zoeken door zich aan een vereniging of stichting te verbinden of dat initiatiefnemers zelf een eigen stichting starten. Dit wil echter niet zeggen dat burgerinitiatieven alleen door verenigingen of stichtingen kunnen worden geïnitieerd. De groep vindt dat organisaties geen burgerinitiatieven moeten kunnen initiëren. Als voorbeeld wordt gegeven dat als een organisatie een goed idee heeft en daar uitvoering aan geeft, dit ten goede komt van de organisatie. Dat goede idee wordt dan uitgevoerd door een persoon die daarvoor betaald krijgt. In dat geval vindt de groep dat er geen sprake is van een burgerinitiatief. Een ander voorbeeld dat door de groep is genoemd is een vereniging die een toernooi wil organiseren. Dit valt binnen de doelstellingen van de vereniging en is daarom geen burgerinitiatief. Tot slot vindt de groep dat ook mensen met een politieke achtergrond burgerinitiatieven kunnen starten. Men antwoordt uniform: "Als het ten goede komt aan de inwoners van de gemeente Goirle, waarom niet?".

4. Een burgerinitiatief moet na twee jaar op eigen benen kunnen staan.

De groep was het volledig oneens met de stelling. De groep geeft aan dat het vooraf niet vast te stellen is dat elk burgerinitiatief na twee jaar op eigen benen kan staan. Elk burgerinitiatief is anders en streeft andere doelstellingen na. De groep geeft aan dat het zonde zou zijn als er een termijn wordt gehangen aan de zelfstandigheid van een burgerinitiatief. Als voorbeeld is verwezen naar een burgerinitiatief dat nooit zelfstandig zal kunnen zijn, maar wel voorkomt dat mensen aanspraak maken op dure maatwerkvoorzieningen. In dit geval subsidieert de gemeente bijvoorbeeld structureel €500,00 per jaar. Wanneer het burgerinitiatief niet meer bestaat is het aannemelijk dat een aantal van deze mensen een beroep doet op maatwerkvoorziening. In dat geval kijk je tegen een veel groter kostenplaatje aan, dan de structurele subsidie van €500,00 per jaar. De groep geeft aan dat zij het belangrijk vinden dat er gekeken wordt naar de toekomst van het burgerinitiatief: welk doel streeft men na en waar willen zij over een aantal jaar staan. Vanuit deze basispositie is het mogelijk om te kijken of een burgerinitiatief zelfstandig kan zijn of daar naartoe kan werken. De tijd die nodig is om naar zelfstandigheid toe te werken verschilt daardoor per burgerinitiatief.

5. Een burgerinitiatief mag nooit tot doel hebben winstgevend te zijn.

Over stelling vijf bestond discussie. Naar aanleiding van de discussie is de stelling aangepast. De onderstreepte delen van de zin vormen de aanpassing. Met de aangepaste stelling was de groep het volledig eens. De groep geeft aan dat bij het opstarten van een burgerinitiatief het niet tot primair doel mag hebben om winstgevend te

zijn/worden. In dat geval gaat het om het starten van een bedrijf. Wel is het mogelijk dat een burgerinitiatief tijdens het ontwikkelproces op het punt belandt dat het winstgevend wordt. In dergelijke gevallen is het aan de gemeente om kritisch te kijken naar de ondersteuning die zij biedt. Zij kan er in dit geval voor kiezen de ondersteuning te beëindigen. De groep plaatst een kanttekening bij een burgerinitiatief dat in beperkte mate winstgevend is. In dergelijke gevallen moet de winst altijd worden ingezet ten aanzien van het burgerinitiatief. Als voorbeeld noemt de groep het betalen van een vrijwilligersvergoeding. De groep geeft aan dat het bedrag dat wordt uitgekeerd aan vrijwilligers echter nooit meer mag zijn dan de officiële vrijwilligersvergoeding. Zodra meer wordt betaald aan vrijwilligers heb je het over het bekostigen van personeel. Op dat moment heeft het burgerinitiatief het punt van professionalisering bereikt.

6. De gemeente mag aan een burgerinitiatief kwaliteitseisen stellen.

De groep dacht neutraal over de stelling. De groep geeft aan dat wanneer een burgerinitiatief opgezet wordt, men zelf al bepaalde kwaliteitseisen stelt. Na een discussie blijkt dat kwaliteitseisen geen geschikt woord is binnen deze context. Wanneer een burgerinitiatief ondersteuning (geld, advies, etc.) van de gemeente vraagt vindt de groep het logisch dat de gemeente voorwaarden stelt. Door de groep wordt aangegeven dat de gemeente met een gezond boeren verstand naar burgerinitiatieven moet kijken. Wanneer het gaat over de openbare ruimte (het plaatsen van speelattributen) mogen er door de gemeente kwaliteitseisen worden gesteld. Dit om de veiligheid te waarborgen. Dat is ook de taak van de gemeente. De groep plaats echter een kanttekening ten aanzien van het beschikbaar stellen van middelen en het stellen van eisen. Volgens de groep moeten de eisen die gesteld worden in verhouding zijn met het geld dat beschikbaar is. Tot slot geeft de groep aan dat zij op zoek zijn naar een samenwerkingsrelatie met de gemeente. Een relatie waarbij de gemeente niet enkel subsidieaanvragen beoordeelt, maar ook meedenkt, kennis uitwisselt en overlegt. Een gesprekspartner zijn bij de start en dit ook blijven gedurende het traject. De groep geeft aan dat bij een samenwerkingsrelatie tussen de gemeente en burgerinitiatieven duidelijke (wederzijdse) afspraken mogen worden gemaakt.

7. De indiener van een burgerinitiatief moet uit de gemeente Goirle komen.

De groep was het volledig oneens met de stelling. De groep geeft aan dat wanneer een burgerinitiatief goed is voor de gemeente, het niet moet uitmaken waar de initiatiefnemer vandaan komt. De groep ziet dan ook geen reden om mensen buiten de gemeente Goirle uit te sluiten voor het indienen/opstarten van een burgerinitiatief in de gemeente Goirle.

8. Een burgerinitiatief moet altijd uitgevoerd worden/ plaatsvinden in de gemeente Goirle.

De groep was het oneens met de stelling. De groep geeft aan dat wanneer een burgerinitiatief voor de inwoners van de gemeente Goirle is en binnen de gemeente geen geschikte faciliteiten aanwezig zijn, er niets op tegen is om buiten de gemeentegrenzen te treden.

9. Een burgerinitiatief kan betekenen dat er een vergoeding voor de geboden of georganiseerde activiteiten wordt gevraagd.

De groep was het volledig eens met de stelling. De groep geeft aan dat in de praktijk activiteiten zelfs beter worden bezocht wanneer er een vergoeding wordt gevraagd dan wanneer deze gratis zijn. Het vragen van een vergoeding draagt tevens bij aan het vergroten van de zelfstandigheid van een burgerinitiatief. De groep geeft wel aan dat voor mensen die op of tegen de armoedegrens leven een kleine bijdragen al voor drempels kan zorgen. Voor deze groep moet iets verzonnen worden, zodat zij kunnen blijven deelnemen aan burgerinitiatieven.

10. Een burgerinitiatief moet kunnen rekenen op steun van de overheid.

De groep was het oneens met de stelling. Dit lag met name aan de woorden 'moet' en 'steun' in de stelling. Wanneer het gaat over financiële steun vindt de groep dat de gemeente een keuze kan maken in welke burgerinitiatieven zij wel of niet ondersteunt. Kijkende naar ondersteuning in het algemeen (advies, gesprekspartner, etc.) vindt de groep het belangrijk dat de gemeente altijd het gesprek aangaat. Het staat

de gemeente hierbij vrij om aan te geven wat zij voor het burgerinitiatief kan betekenen. Openstaan voor nieuwe ideeën en meedenken worden volgens de groep enorm gewaardeerd.

11. Een burgerinitiatief kan alleen betrekking hebben op het sociale domein.

De groep was het volledig oneens met de stelling. Een burgerinitiatief hoeft niet per definitie te gaan over het sociale domein. Het kan ook betrekking hebben op het groen in de openbare ruimte, milieu, etc.

Een korte pauze

Een korte pauze met thee, koffie en iets lekkers erbij.

"Mij zou het enorm helpen als de gemeente....."

Het derde en daarmee laatste deel van de ochtend had tot doel: inzicht krijgen in de rol van de gemeente. Aan de hand van plaatjes zijn voorbeelden gegeven van de verschillende rollen die de gemeente kan hebben. Na deze presentatie is aan de groep de volgende zin voorgelegd: "Mij zou het enorm helpen als de gemeente.. ". Aan de groep is vervolgens gevraagd deze zin af te maken. Onderstaand volgt een opsomming van de resultaten.

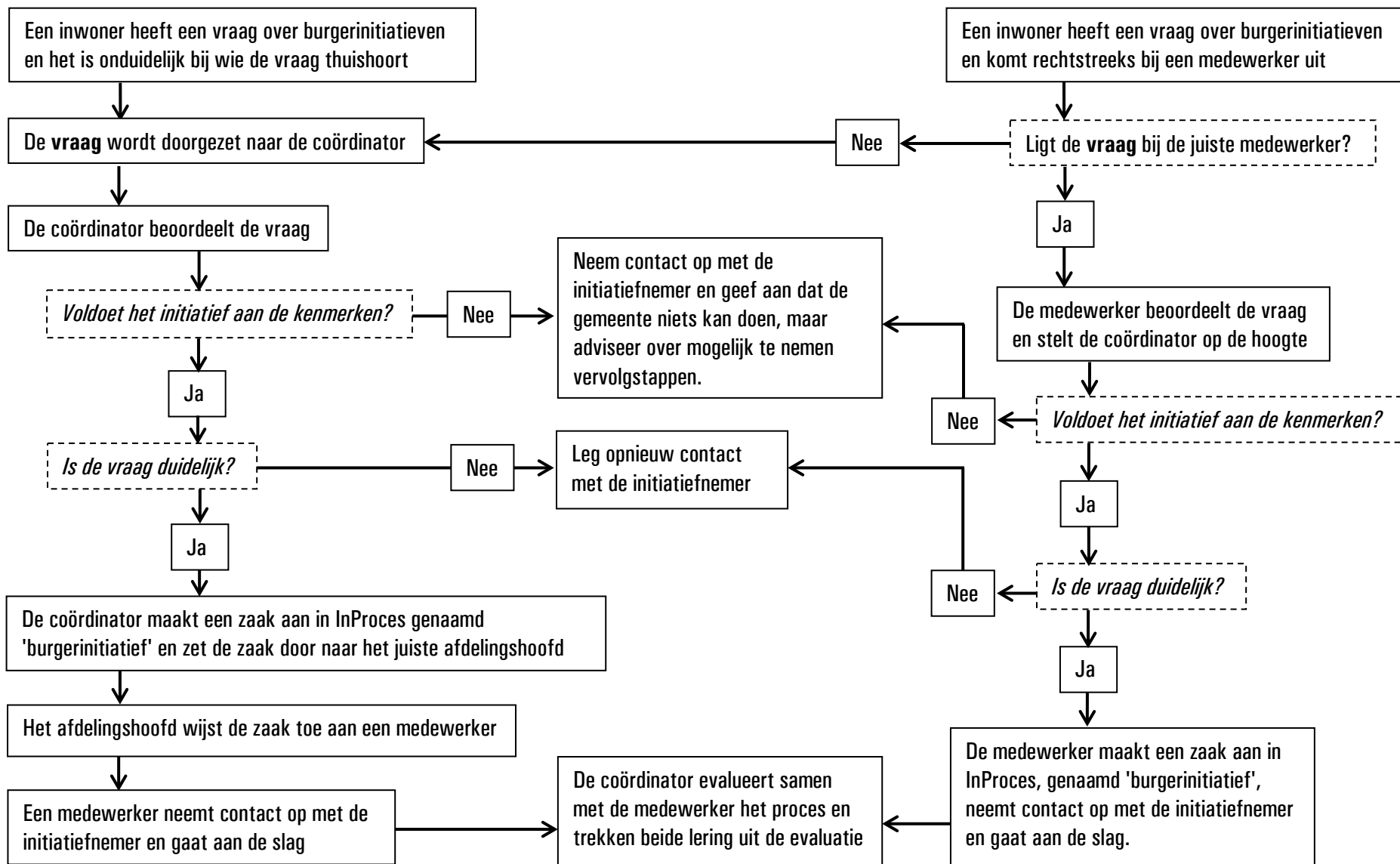
- De groep geeft aan dat initiatiefnemers op zoek zijn naar een samenwerkingsrelatie met de gemeente. Initiatiefnemers willen graag laagdrempelig met de gemeente over initiatieven praten. Uitwisselen van kennis en ervaringen en vervolgens kijken wat iedereen voor elkaar kan betekenen. Advies geven bij knelpunten en vraagbraak zijn waar nodig.
- De groep geeft aan dat het momenteel voor initiatiefnemers onduidelijk is waar zij terecht kunnen met vragen over burgerinitiatieven. Initiatiefnemers hebben behoefte aan één aanspreekpunt binnen de gemeente. Dit aanspreekpunt zou ook als taak moeten hebben om burgerinitiatieven aan elkaar te verbinden. Tot slot geeft de groep aan dat het goed zou zijn als er een overzicht zou komen van bestaande burgerinitiatieven zodat inzichtelijk wordt wat er al bestaat en waar het te vinden is.
- De groep geeft aan dat initiatiefnemers het prettig vinden als de gemeente gedurende het traject betrokken blijft bij het burgerinitiatief. Daarnaast geeft de groep aan dat het gewaardeerd wordt als zo nu en dan een podium wordt geboden om successen te delen. Bijvoorbeeld maandelijks een (nieuw) burgerinitiatief op de gemeentewebsite plaatsen. De groep vindt hierin ook een duidelijke taak weggelegd voor de wethouder. Het geeft erkenning wanneer een wethouder of iemand anders van de gemeente langskomt. De groep geeft aan dat deze vorm van waardering/erkenning momenteel nog wel eens ontbreekt.
- Volgens de groep kost het aanvragen van een subsidie relatief veel tijd. Daarnaast werkt het omslachtig wanneer initiatiefnemers subsidie gelden willen gebruiken om een ruimte te bekostigen. De groep vraagt zich af of de gemeente kan faciliteren, zodat initiatiefnemers niet apart een subsidieaanvraag hoeft in te dienen.
- De groep geeft aan dat men het waardeert als zij van veranderingen op beleidsmatig niveau op de hoogte gehouden worden. De groep begrijpt dat dit lastig is aangezien er veel veranderingen gaande zijn en niet altijd duidelijk is welke informatie voor wie relevant is.
- De groep geeft aan dat er mensen zijn die deelnemen aan burgerinitiatieven en op/tegen de armoedegrens aan leven. Het is wenselijk om vergoedingen zo laag mogelijk te houden (of in bepaalde gevallen geen vergoeding te vragen) zodat de drempel voor deelname aan burgerinitiatieven laag blijft.

- De groep geeft aan dat zij het prettig vinden als de gemeente zou helpen bij het bereiken van de doelgroep. Denk hierbij aan het doorverwijzen van inwoners naar burgerinitiatieven. Daarnaast is het fijn als de gemeente middels PR aandacht besteedt aan burgerinitiatieven. Denk daarbij aan het opnemen van burgerinitiatieven in de nieuwsbrief en/of de gemeentelijke website, etc. De ondersteuning die ContourdeTwern aanbiedt zou ook duidelijker mogen worden benoemd op de gemeentelijke website.
- De groep vraagt zich af hoe zij het beste om kunnen gaan met burgerinitiatieven die hun doel hebben bereikt. Als voorbeeld wordt verwezen naar een burgerinitiatief dat het doel heeft om mensen met elkaar in contact te brengen en een sociaal netwerk op te bouwen. Wat als dat doel bereikt is? Wat als een burgerinitiatief voorziet in bijeenkomsten van een vaste groep mensen die elkaar inmiddels gevonden hebben? Het burgerinitiatief is erop gericht mensen te bereiken die dat netwerk nog niet hebben. Dus wanneer zeg je tegen een vaste groep mensen stop? De groep vindt dat initiatiefnemers duidelijk moeten zijn over het doel van het burgerinitiatief en wat er gebeurt als dat doel is bereikt.
- Tot slot geeft de groep aan dat het helpt als een gemeenteambtenaar snel reageert en zelf zou gaan kijken indien er problemen zijn. Ambtenaren krijgen er op die manier meer gevoel bij.

Bijlage 1.2 De werkwijze bij burgerinitiatieven

Afspraken omtrent de werkwijze burgerinitiatieven:

- Burgerinitiatieven kunnen op diverse manieren binnenkomen bij de gemeente Goirle. Het is belangrijk dat de initiatiefnemer in het eerste contact met de gemeente vriendelijk en behulpzaam te woord wordt gestaan.
- Het afdelingshoofd is voor medewerkers het aanspreekpunt bij problemen.
- Medewerkers ondersteunen initiatiefnemers, maar de verantwoordelijkheid en het initiatief blijft de initiatiefnemer!
- Denk in mogelijkheden in plaats van beperkingen.
- De coördinator:
 - Is aanspreekpunt voor initiatiefnemers als zij tegen problemen aanlopen.
 - Monitort (steekproefsgewijs) hoe omgegaan wordt met burgerinitiatieven.
 - Spreekt collega's aan wanneer nodig.
 - Schaalt indien nodig op (afdelingshoofd of gemeente secretaris).
 - Stelt indien nodig aanvullend beleid op in samenwerking met de vak afdeling.
- Bij afdeling overschrijdende burgerinitiatieven stemmen alle betrokkenen met elkaar af binnen één week, wijzen de zaak toe en geven hierover bericht aan de initiatiefnemer.
- Het afdelingshoofd deelt een zaak 'burgerinitiatieven' uit InProces toe.
- Hanteer een reactietermijn van één week. Ook al kun je nog niets concreets zeggen, laat weten wat je doet en waar je in het proces staat.

Bijlage 1.3 Gemeentelijke basishoudingen ten aanzien van burgerinitiatieven

Een passieve gemeente kenmerkt zich door haar terughoudende/gesloten houding naar burgerinitiatieven toe. Vanuit de gemeentelijke organisatie wordt weinig tot geen medewerking verleend. Er bestaat geen mogelijkheid voor financiering of enig andere vorm van ondersteuning ten aanzien van burgerinitiatieven.

Een actieve gemeente kenmerkt zich door een open houding naar burgerinitiatieven toe. Er zijn financieringsmogelijkheden of andere vormen van ondersteuning ten aanzien van burgerinitiatieven. Zo staat de gemeente open voor vragen, denkt actief mee, adviseert op diverse thema's wanneer dit gevraagd wordt en stelt haar netwerk ter beschikking.

Een proactieve gemeente omarmt burgerinitiatieven, spoort actief kansen op, signaleert en kent een verankering van burgerinitiatieven in het lokale beleid. De gemeente ondersteunt door onder andere actief mee te zoeken naar mogelijkheden om burgerinitiatieven (financieel) te ondersteunen, biedt (on)gevraagd advies, stelt haar netwerk ter beschikking en denkt proactief mee.

Bijlage 1.4 Stand van zaken met betrekking tot het aantal burgerinitiatieven in de gemeente Goirle

Overzicht van het aantal burgerinitiatieven in de gemeente Goirle d.d. 01-1-2016

1. Allochtone vrouwen

Allochtone vrouwen met allerlei nationaliteiten verbinden zich om hun maatschappelijke rol te ontwikkelen binnen de gemeente (deelnemers groeiend door toestroom vluchtelingen, nu 12 deelnemers en 5 vrijwilligers).

2. De Verhalenkamer

Vrijwilligers uit Riel vangen in de Leybron op maandag mensen op met een zeer beperkt netwerk of bieden mantelzorgondersteuning met gezelschap, spel en lunch (9 deelnemers en 6 vrijwilligers, er is nog plaats) i.s.m. SCAR.

3. Eetproject Potpourri

Vrijwilligers koken en serveren een maaltijd voor senioren met een beperkt netwerk en faciliteren ontmoeting (50 deelnemers en ongeveer 20 vrijwilligers) i.s.m. SCCG.

4. Honk voor Ouderen

Drie heren willen een ontmoetingsplek voor ouderen (mannen) in de winkelstraat in een leegstaand pand. Project stagneert op locatie en regie van vrijwilligers, willen marktonderzoek, maar geeft geen goed beeld omdat mensen hun hulpvragen niet kenbaar maken (project is nog in ontwikkeling).

5. Inloopcafé Deel

1 x per 14 dagen is er een gezellige middag in de Deel voor cliënten van Amarant en wijkbewoners met en zonder beperkingen (6 vrijwilligers. Het aantal deelnemers is onbekend omdat de inloop wisselend is).

6. Kookclub voor jongeren

Initiatiefnemer is hulpvrager die bij Mainframe een kookgroep opstart voor meer sociale contacten wegens isolement (2 vrijwilligers en 7 deelnemers).

7. Ouder-Kind Speelgroep

Ontmoeting in de wijk voor (groot)ouders met kinderen onder de 4 jaar. Gratis deelname geen opvang. Volwassenen blijven en praten met elkaar in lokaal van B.S. Boschkens en Avonturiers (Tussen de 6 en 25 deelnemers en 6 vrijwilligers).

8. Project Trigger

Stimuleren van sport voor jongeren tussen de 15-25 jaar die niet makkelijk deelnemen bij een sportclub en door ontmoeting samen hun passieve leven een actieve wending geven (moet nog starten).

9. Repaircafé Goirle

Eerste zaterdag van de maand kunnen inwoners uit de gemeente spullen aanbieden ter reparatie in het pand van de Hobbysoos aan de Bergstraat. De spullen worden door vrijwilligers gerepareerd tegen een vrijwillige bijdrage (Per keer tussen de 25 en 35 deelnemers en 17 vrijwilligers) i.s.m. Hobbysoos.

10. SamGo

Twee initiatiefnemers (minima) willen hun ervaringen delen met andere minima, hen ondersteunen om uit isolement te komen, hun netwerk te ontwikkelen en meer geld te genereren (2 vrijwilliger en het aantal deelnemers is onbekend).

11. Hoogeind

Een inwoner uit de Gildestraat wil meer cohesie in de wijk. Er is een wijkonderzoek gestart. Op 2 februari 2016 komt er een buurtbijeenkomst in de Guldenakker voor een verslag van het onderzoek en om draagvlak te onderzoeken voor burgerinitiatieven. Ideeën zijn: sociaal café Hoogeind en een Buurtwhatsapp voor meer veiligheid in samenwerking met de Wildenberg (project is nog bezig) i.s.m. Guldenakker.

12. *Social Salon*

Vrijwilligers ontvangen mensen met een zeer beperkt netwerk in een schoonheidssalon voor ontmoeting met lunch en verzorging van haar en nagels (11 deelnemers en 4 vrijwilliger) i.s.m. Guldenakker.

13. *'t Braoipanneke*

Vrijwilligers ontvangen senioren met een beperkt netwerk voor de warme maaltijd, 1 x per maand op woensdag en maandag in de Leybron (46 deelnemers en 11 vrijwilligers).

14. *Zangkoor De Vrolijke Noten*

Zanggroep voor mensen met en zonder beperking zingen gratis in de kapel van woon zorgcentrum Elisabeth, gratis koffie, thee en kopieën in ruil voor deelname bewoners (25 deelnemers en 4 vrijwilligers).

15. *Sazovi*

Initiatief om de zondagmiddagen van ouderen leuker te maken (9 vrijwilligers en 20 deelnemers).

16. *Zingen en Zo*

Mantelzorgers zingen met hun dementerende partner op vrijdagochtend in de Wildacker (11 vrijwilligers en tussen de 15 en 20 deelnemers).

17. *Dorpscollectief Riel*

Inwoners uit Riel willen voor elkaar zorgen. Spreekuur voor melding hulpvragen en vrijwilligerswerk op donderdagmiddag in de Leybron (20 vrijwilligers).

18. *Digitaal dorpsplein*

Zes vrijwilligers geven vorm aan PR en digitale toegang tot alle informatie uit Riel (6 vrijwilligers, onbekend aantal deelnemers).

19. *Samen buurten*

Inwoners van de gemeente Goirle ondernemen activiteiten ter bevordering van de sociale contacten en saamhorigheid in de wijk. Tot op heden zijn er voor het jaar 2016 20 aanvragen binnengekomen waarbij 1045 mensen betrokken zijn.

20. *Buurkracht*

Inwoners met ideeën op het gebied van geld besparen op energiekosten, hebben zich verenigd in een groep genaamd 'Buurkracht'. Deze groep handelt los van de gemeente. De grootste aanjager is het idee '0-op de meter'. Denk hierbij aan zonnepanelen en isolatie (54 deelnemers en 4 initiatiefnemers).

21. *De (moes)tuin aan de Tilburgseweg*

In het centrum is op een braakliggend terrein van de woningbouwstichting een (moes)tuin aangelegd. Dit terrein lag een aantal jaren braak en bewoners gaven aan dat zij hier een (moes)tuin van wilde maken. Met behulp van de gemeente is er een mooie tuin gerealiseerd (1 vrijwilliger, onbekend aantal deelnemers).

22. *Speelplek*

Ouders die een speeltuin willen aanleggen voor kinderen, kloppen hiervoor aan bij de gemeente (dergelijke verzoeken komen regelmatig voor, maar nog niet in 2016).

23. *BMX baan*

Een groep jongeren wilde een BMX baan aanleggen en zochten grond. De gemeente heeft de jongeren hierin begeleid en geholpen (25 deelnemers en 1 initiatiefnemer).

24. *Adoptierotondes*

Het adopteren van een rotonde door inwoners en bedrijven. De eerste burger heeft inmiddels ook een rotonde geadopteerd (2 initiatiefnemers).

25. *Molenpark*

Het park werd door de gemeente in samenwerking met inwoners opnieuw vormgegeven. Het initiatief in deze is

de aanleg van een brug. Toen het budget op was hebben inwoners het initiatief genomen om geld in te zamelen, zodat alsnog de brug kon worden aangelegd (1 initiatiefnemer, 4 betrokkenen en 30 sponsoren).

26. Adoptie groen

Stukken grond die inwoners adopteren. Burgers kunnen stukken 'onbestemd grond' adopteren. Zij voorzien dan in het groenonderhoud. Er zijn momenteel 7 contracten. Gemiddeld zijn er 2 tot 15 mensen betrokken per contract per buurt. (Bij de huidige 7 contracten zijn gemiddeld 46 mensen betrokken).

27. CPO projecten

inwoners hebben via een CPO constructie zelf woningen ontworpen. In het verleden zijn er minimaal 2 gevallen geweest waarbij het initiatief volledig vanuit inwoners kwam. Tegenwoordig stelt de gemeente grond beschikbaar voor CPO projecten.

28. Afval prikken

Inwoners die uit eigen beweging zwerfaval opruimen (2 initiatiefnemers).